

Posudek na diplomovou práci Jany Stillerové

Předložená práce se skládá ze dvou částí. Druhá a rozsáhlejší část zpracovává osobní fond Adolfa Hoffmeistera v Památníku národního písemnictví (27 kartonů). Jde hlavně o četné autorovy rukopisy a korespondenci. Pozůstalost je zpracována systematicky a pečlivě a bude jistě dobře sloužit všem badatelům.

V první části práce se Jana Stillerová věnuje Hoffmeisterově činnosti po roce 1945 a zvláště se zabývá dvěma jeho cestopisnými prózami, které vylámal z cest na Dálný východ, do Číny a Japonska. Jde o knihy Pohlednice z Číny (vyšla poprvé 1954, druhé vydání rozšířené a poznatky z nové cesty vyšlo 1956, třetí 1959) a Made in Japan (1958, 1959). V případě čínského cestopisu konstatuje nekritický obdiv v Sovětském svazu a "táboru míru a socialismu", prostší jazyk a obdiv k čínskému umění. Hoffmeisterův oportunismus vysvětluje dobovou situací, možným strachem z pronásledování (jako příslušník západní emigrace za války a přítel popraveného Clementise se cítil ohrožen, ostatně v kritickém roce 1951 byl odvolán z funkce velvyslance, což třeba u Goldstückeru byla ouvertura k zatčení a věznění), zajímavé je dvojí protichůdné svědectví o jeho charakteru od Maxima Kopfa a Lenky Reinerové. U Pohlednice z Číny se tak nabízí dvojí čtení, z hlediska dobové normy (možná by stálo za to srovnat knihu s jinými dobovými cestopisy, zejména se Zpívající Čínou Marie Majerové; Majerová byla totiž členkou téže delegace jako Hoffmeister) a z hlediska dnešního.

Druhou knihu věnovanou Japonsku považuje diplomantka za zajímavější. Hoffmeister se k ní vrátil k čapkovskému stylu cestopisů (jazykový humor), zabývá se více uměním a méně politikou, některé pasáže se týkají i Franze Kafky. Je to dáno jednak prostředím, v němž se Hoffmeister pohyboval (v Číně oficiální delegace a pevně stanovený program, v Japonsku kongres Penklubů s mnoha západními spisovateli, volný režim), jednak samozřejmě změnou dobové atmosféry, po roce 1956 už pominul čas stalinského teroru a masové nezákonnosti.

Domnívám se, že diplomová práce splnila svůj účel. Dalo se snad uvažovat o analýze třetí poválečné knihy Hoffmeisterových cestopisů, Vyhlídka z pyramid (1957), případně o srovnání autorových cestopisů starších s poválečnými, ale to by už přesáhlo běžné normy a požadavky na diplomovou práci. Vytknout tak lze spíše některé stylistické nepřesnosti (na s.

24: "pohádka o americkém milionáři ... je hrozivým podobenstvím, které vede ke ztrátě člověka") nebo překlepy (Kdo nevěří ať tam běží - bez čárky, starožitnotí - starožitností).

Práci doporučuji k obhajobě.

4. 9. 2009

Jiří Holý